

Taal- en woordenschatontwikkeling voor anderstalige mbo-studenten

Didactiek en tips & tricks voor de vak- en AVO-docent

Hoe geeft u als mbo-docent volwaardig les over uw eigen vak, terwijl u tegelijkertijd oog hebt voor de taalproblemen waar anderstalige studenten tijdens de lessen op stuiten? Mbo-scholen krijgen steeds vaker te maken met studenten voor wie Nederlands niet hun moedertaal is. Deze studenten hebben weliswaar NT2-lessen (Nederlands als tweede taal) gevolgd, maar zij lopen in het reguliere onderwijs toch tegen een aantal zaken aan. Hierdoor begrijpen ze niet alle uitleg van de docent altijd even goed. En halen ze bij de diverse examens Nederlands die zij moeten afleggen vaak niet het gewenste niveau. Taalontwikkelen en woordenschatontwikkeling tijdens de reguliere praktijk- en AVO-lessen bieden uitkomst. Samen met de lessen Nederlands en de (eventuele) NT2-lessen zorgt deze 'Drieslag Taal' ervoor dat taal en woordenschat optimaal worden versterkt.

I Struikelblokken en dilemma's

Uw vak- en AVO-docenten op uw school of in uw docententeam leggen graag de (vak) termen of vakinhoud uit. Maar tijdens de les merken ze bijna dagelijks dat anderstalige studenten veel dagelijkse woorden nog niet kennen. Zodat zij de uitleg over bijvoorbeeld zorg, techniek of rekenen vaak minder goed begrijpen dan de studenten die Nederlands wél als moedertaal (NT1) hebben. Ook de schooltaal – om te communiceren over bijvoorbeeld de gewenste doelen & resultaten van de les – beheersen NT2-studenten minder goed. Typische schooltaalwoorden zoals 'verbanden leggen' of 'doorlopen' zijn (te) abstract, zodat NT2'ers de docent niet altijd even goed begrijpen. En waardoor de les voor hen vaak ook veel vermoeiender is dan voor NT1-studenten.

"Soms heb ik het idee dat de student eerst nog veel meer NT2-lessen moet volgen en dan pas toe is aan de praktijklessen. In mijn lessen metaalbewerking moeten de studenten bepaalde vaktermen kennen. Dat is bij de Nederlandstalige studenten al lastig, maar de NT2-studenten kennen daarnaast ook heel veel dagelijkse en schoolse woorden niet. Ik ben techniekdocent, geen taaldocent, dus ik leg graag de techniekwoorden uit, maar wat moet ik met al die andere woorden die onbekend zijn?"

(Bron: Training 'Hoe help ik mijn anderstalige leerling?' door Corintha Apon en Mariska van Berkel, 9 februari 2021.)

Culturele achtergrond

Deze anderstalige studenten hebben bovendien een andere culturele achtergrond en daardoor een ander referentiekader. Zo is een tekst over bijvoorbeeld afvalrecycling voor veel anderstaligen vaak lastig te begrijpen, omdat recyclen een relatief westers begrip is. Hierdoor krijgen uw docenten soms te maken met situaties die zij niet altijd direct begrijpen. Ook dit maakt het voor u als school lastig om NT2-studenten goed te laten begeleiden door hun docenten.

Examinering

Taalassessoren Nederlands die de spreek- en schrijfexamens Nederlands afnemen op het mbo lopen tegen soortgelijke problemen aan. Bij de beoordeling van het examenonderdeel 'Spreken' letten de taalassessoren bijvoorbeeld op samenhang (of de presentatie een begin, midden, en eindstuk heeft), of studenten het spreekdoel (informerend of overtuigend) bereiken en of ze hun verhaal op het publiek weten af te stemmen (door niet teveel vakjargon te gebruiken en eventueel extra uitleg te geven). Ook letten ze op woordgebruik en woordenschat (of de student de woorden in de juiste context gebruikt en met voldoende variatie) en op vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing.

NT2-studenten moeten hierbij dezelfde spreekvaardigheden beheersen als Nederlandstalige studenten. Het vereiste taalniveau – 2F voor mbo niveau 2 en 3; 3F voor mbo niveau 4 – halen ze echter met moeite. Met name niveau 3F blijkt voor anderstalige studenten een brug te ver. De aspecten 'woordgebruik en woordenschat' en 'vloeiendheid, verstaanbaarheid en grammaticale beheersing' zijn de twee aspecten waar zij regelmatig een onvoldoende op scoren. Zo heeft een NT2-student bijvoorbeeld meer denktijd nodig, wat bij het examen Spreken en Gesprekken voeren ten koste gaat van de vloeiendheid. Ook zinsbouw (woordvolgorde), verbuigingen en het juiste gebruik van lidwoorden en verwijswaarden blijken vaker wel dan niet een struikelblok. NT2'ers hebben bovendien een beperktere woordenschat waardoor ze zich niet adequaat kunnen uitdrukken; ze gebruiken woorden niet in de juiste context of hebben weinig variatie in het woordgebruik.

Het verschil tussen 1F en A2

De Meijerinkniveaus (formeel: Standaarden en eindtermen ve) en het Raamwerk NT2 worden nogal eens door elkaar gebruikt, maar ze zijn zeker niet hetzelfde. Ze richten zich namelijk op verschillende doelgroepen. De Meijerinkniveaus meten wat het taalniveau van een **Nederlandstalige** is; het Raamwerk NT2 meet wat het taalniveau van een **anderstalige** is.

- In de Meijerinkniveaus – gebaseerd op de niveaubeschrijvingen van het Referentiekader Taal en Rekenen – worden **drie taalniveaus benoemd**. De niveaus lopen op in moeilijkheid: Instroom, 1F en 2F. Instroom is het niveau onder 1F.
- Het Raamwerk NT2 bevat (aangepaste) niveaubeschrijvingen van het ERK (Europees Referentiekader). In het Raamwerk NT2 worden **zes taalniveaus benoemd**. De niveaus lopen op in moeilijkheid: A1, A2, B1, B2, C1 en C2. Een taalgebruiker heeft een A-niveau als hij zich kan redden in de dagelijkse omgeving. Een taalgebruiker heeft een B-niveau als hij zich kan redden op het werk of op de opleiding. Een taalgebruiker heeft een C-niveau als hij zich kan redden in hogere functies op het werk.

(Bron: lezenenschrijven.nl)

Beperkte middelen

De middelen vanuit school zijn vaak beperkt om het taalprobleem adequaat aan te pakken. De eventuele extra NT2-lessen voor anderstalige studenten op het reguliere mbo, helpen, maar volstaan niet. En de extra ondersteuning die zij in het examenjaar krijgen, is

vooral gericht op het (aan)leren van strategieën hoe zij het examen moeten halen; het taalniveau wordt er niet structureel door verhoogd.

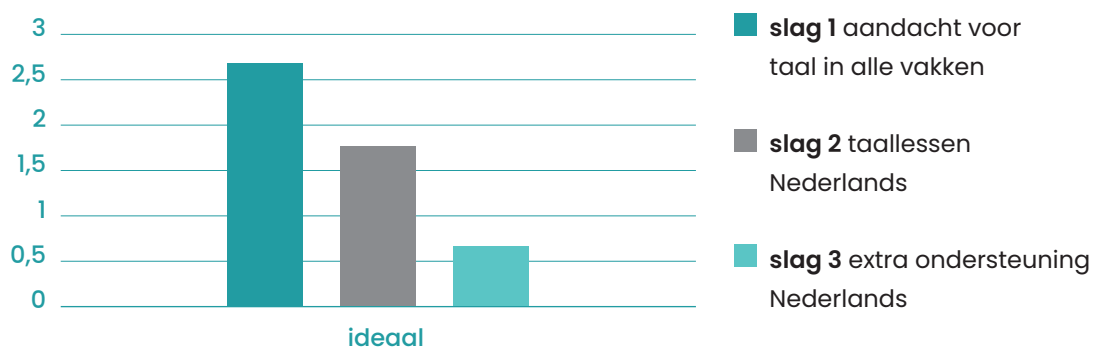
Nu steeds meer leerlingen uit EOA – Eerste Opvang Anderstaligen, voorheen Internationale Schakelklas (ISK) – doorstromen naar het mbo, wordt het probleem steeds urgenter. Want u als school moet deze leerlingen aannemen, ook als dat qua bekostiging niet haalbaar is. Uitermate frustrerend voor uw (vak)docenten; de studenten willen wel, ze zijn vaak erg gemotiveerd. Maar uw school heeft gewoonweg de tijd en middelen niet om hen adequaat te helpen.

“Iedereen herinnert zich van 2015 nog wel de televisiebeelden van de grote toestroom van vluchtelingen vanuit onder meer Syrië die via de Balkan West-Europa binnenkwamen. Hier zaten veel (hoogopgeleide) jongeren tussen. Deze jongeren hebben inmiddels het inburgeringsexamen gedaan en meestal twee jaar NT2 en komen nu in het mbo terecht.”

(Mariska van Berkel, NT2-docent en coördinator Bisbee Academie)

Drieslag taal

De extra NPO-gelden die veel scholen tot eind 2023 ontvangen om de door corona opgelopen onderwijsachterstanden in te halen, kan ook voordelen bieden voor NT2'ers. Maar eigenlijk moet de school aan het begin van de schoolloopbaan structureel aandacht besteden aan het taalonderwijs voor anderstaligen. Idealiter zijn alle docenten hierbij betrokken, immers: de NT2-docent weet dat de NT2-student minder woordenschat heeft en hij herkent de typische NT2-foutjes. De docent Nederlands weet dit echter niet zodat hij hier ook niet op traint. Dit wordt ondervangen met behulp van de 'Drieslag Taal', een methode die ontwikkeld is door [iTTA](#), Kennisinstituut voor Taalontwikkeling. Hierbij geeft de NT2-docent extra ondersteuning in de vorm van NT2-lessen; de docent Nederlands geeft (extra) taallessen Nederlands en de vakdocenten zorgen voor taalontwikkende (praktijk)lessen, waarbij de ontwikkeling van woordenschat in de praktijk- en AVO-vakken de meeste aandacht krijgt. In het vervolg van dit whitepaper beschrijven we hoe u, als vak- of AVO-docent, dit taalontwikkend lesgeven het beste gestalte kan geven.

(Bron: [iTTA](#))

“Het verbinden van de NT2-lessen met de andere praktijklessen is heel belangrijk. Voor de motivatie van de studenten, én voor het bekijken van de taal. Het moet ingebed zijn, anders beklijft het nooit. De studenten moeten in hun hoofd verbinding leggen tussen de woorden en begrippen.”

(Jacqueline Pel, NT2-docent Praktijkschool Uithoorn)

Typische NT2-foutjes

Taalfoutjes die NT2-studenten maken, zijn vaak eenvoudig te herkennen:

- ‘Deze boek heb ik al drie keer gelezen; het is fantastisch geschreven.’ (*Onjuist verwijfswoord*)
- ‘Na Nieuwjaar de directeur sprak de mensen toe.’ (*Werkwoord staat op de verkeerde plek*)
- ‘Zij hebben vorige week naar Parijs verhuisd.’ (*Hulpwerkwoord ‘hebben’ klopt niet*)
- ‘Een kind kan jij iets uitleggen, een hond niet.’ (*‘Jij’ in plaats van ‘je’*)
- ‘U ziet goed uit vandaag, beter dan gisteren. Voelt u zich ook beter?’ (*Het woordje ‘er’ ontbreekt*)

(Bron: taalwinkel.nl/top-15-nt2-grammaticafouten)

II Taalontwikkelen; van theorie naar praktijk

Door taalontwikkelen lesgeven kunt u als vakdocent anderstalige studenten optimaal begeleiden tijdens de praktijkles, waarbij u volop aandacht besteedt aan de taal- en woordenschatontwikkeling van studenten, zonder dat dit ten koste gaat van de vakinhoud die u wilt overdragen. Onderstaand beschrijven we de **vier uitgangspunten** achter taalontwikkelen lesgeven. En geven we **praktische tips** hoe u zelf taalontwikkelen praktijk- en AVO-lessen geeft.

A Vier uitgangspunten

Bij een taalontwikkelen les gaat het allereerst om bewustwording wat er allemaal bij komt kijken om een taal te leren. Zodat de student zich gaat realiseren dat hij, wil hij het Nederlands goed onder de knie krijgen, ook echt zelf aan de slag moet en moet oefenen.

Als docent richt u zich tijdens de les in eerste instantie vooral op het ontwikkelen van **woordenschat**. Het gaat daarbij zowel om de dagelijkse taal, de vaktaal als de schooltaal. Door middel van interactie en feedback **activeert** u de NT2-studenten tijdens de les om de aangeboden woorden te gebruiken. Lezen is heel belangrijk om de taal te leren; als docent reikt u de student oefeningen en tips aan zodat hij de Nederlandse taal ook thuis gaat oefenen en zijn woordenschat gaat uitbreiden. Door de woorden terug te laten komen tijdens andere lessen (**vakoverstijgend lesgeven**), slijpen de woorden maximaal in, waardoor het taalniveau als geheel vooruit gaat.

1

Woordenschat ontwikkelen

Om zinnen te kunnen maken, heb je woorden nodig. Woordenschat is daarom erg belangrijk bij het leren van een taal. Het aantal woorden dat iemand kent, zegt direct iets over het taalniveau. Omgekeerd geldt hetzelfde: hoe meer iemands woordenschat stijgt, hoe meer ook zijn taalniveau stijgt. NT2-studenten hebben, omdat zij Nederlands niet als moedertaal spreken, per definitie een achterstand op NT1-studenten. NT1'ers kennen aan het einde van de basisschool gemiddeld 16.000 woorden. Leerlingen die, na het doorlopen van de ISK (EOA), doorstromen naar vmbo-basis of mbo-entree (A2-niveau) kennen slechts 2.000 woorden. NT2'ers hebben daarmee dus een forse achterstand.

Eenmaal op school hebben de NT2-studenten dagelijks contact met andere studenten. NT2'ers leren daardoor snel Nederlands spreken. Als docent kunt u dan denken dat de studenten de Nederlandse taal al goed beheersen, terwijl zij toch veel minder woordenschat hebben dan hun medestudenten. Want de achterstand die een NT2'er in zijn eerste levensjaren heeft opgelopen, heeft hij als twaalfjarige (en later) nog steeds. Het leren van woordenschat is daarom heel belangrijk.

Drie type woorden

Bij het ontwikkelen van woordenschat gaat het om (het aanbieden van) drie type woorden:

- Dagelijkse taal.
- Vaktaal, bijvoorbeeld: beetgaar, blancheren.
- Schooltaal, bijvoorbeeld: verbanden leggen, selecteren, doorlopen.

Woordenschatdidactiek

Om in de lessen effectief te werken aan woordenschat, maakt het onderwijs veel gebruik van de 'Viertakt van Verhallen'. De Viertakt werkt volgens 4 stappen: voorbereken, semantiseren, consolideren en controleren:

- 1 Nieuwe woorden in de les plaatst u in de juiste context; de woorden worden voorberekt door de voorkennis te activeren.
- 2 In de semantiseringsfase wordt de betekenis van het woord verduidelijkt. Dit gebeurt door de docent. En door de studenten zelf op zoek te laten gaan naar de betekenis. Ondersteuning met filmpjes, illustraties en voorbeeldzinnen is hierbij belangrijk.
- 3 Door de nieuwe woorden vele malen te herhalen en te oefenen (consolideren), zorgt u ervoor dat de woorden beklijven.
- 4 Om te controleren of de woorden onthouden zijn, bouwt u als docent verschillende toetsmomenten in. Hiermee geeft u tegelijkertijd aan dat woordenschat belangrijk is.

VSCC-model (Bron: Verhallen M. & Verhallen S. (2000), *Woorden leren, woorden onthouden. Handleiding voor leraren in basis- en voortgezet onderwijs*, Amersfoort: CPS).

2 De student activeren

Als docent biedt u tijdens uw les niet alleen nieuwe woorden aan, u activeert de studenten door middel van interactie en feedback om de Nederlandse taal te gebruiken (door te spreken of te schrijven). U kunt dit bijvoorbeeld doen door de studenten met elkaar te laten overleggen of door hen uit te nodigen de vaktaal te gebruiken, zodat ze leren communiceren over hun vak of over de vakinhoud.

Als docent kunt u nog meer doen om de student te activeren, bijvoorbeeld door hem:

- vooraf (extra) tijd te geven om iets te lezen of op te zoeken;
- aantekeningen te laten maken;
- de uitleg of instructie te laten herhalen;
- de tijd te geven om woorden op te zoeken;
- informatie over het onderwerp op te laten zoeken in zijn eigen taal.

3 Oefenen

Om de Nederlandse taal en de woordenschat echt goed in te laten slijpen, is het belangrijk dat de student oefent. Tijdens de les, maar vooral ook buiten schooltijd. Als hij de taal echt goed wil leren beheersen, dan *moet* hij meters gaan maken.

Als docent kunt u de studenten op verschillende manieren laten oefenen:

- Herhaal, herhaal, herhaal! Als er een nieuw woord aan bod is gekomen tijdens de les, vraag dit dan aan het einde van de les nog eens. En vraag er de volgende dag weer naar.
- Laat studenten een woordenschrift bijhouden waarin ze nieuwe woorden opschrijven.
- Geef teksten mee naar huis die aansluiten bij zijn leefwereld. Geef hem de tijd om de woorden die hij niet kent op te zoeken in een woordenboek.
- Stimuleer de student om zich bloot te stellen aan de Nederlandse taal. Bijvoorbeeld door het Jeugdjournaal te kijken, NT2-boeken te lezen en nieuwssites te bezoeken.
- Zorg er voor dat de student veel mogelijkheden krijgt om in het Nederlands te communiceren. Koppel een NT1'er aan een NT2'er en creëer hiermee taalmaatjes.

4 Vakoverstijgend lesgeven

Om de aangeboden woorden nog beter te laten beklijven kunt u deze woorden gedurende de week terug laten komen tijdens andere praktijk- en AVO-lessen. U kunt als vakdocenten onderling aan het begin van elke lesweek afspreken welke woorden uit de dagelijkse taal, de vaktaal en de schooltaal u tijdens ieders les aanbiedt. Door op deze manier vakoverstijgend les te geven, oefenen de studenten haast ongemerkt hun woordenschat.

B Taalontwikkelen in de praktijk: tien aandachtspunten, vijf tips

1 Uw eigen taalgebruik aanpassen: tien aandachtspunten

Veel docenten zijn er zich van bewust dat hun eigen taalgebruik belangrijk is. U biedt hierbij taal aan, dat net iets boven het niveau van de studenten ligt. Hier hebben zij het meeste baat bij en op die manier wordt er door hen ook echt taal verworven. Het daadwerkelijk toepassen van dit principe van 'Begrijpelijk taalaanbod' is echter moeilijker dan gedacht. Wij ontwikkelden daarom een handzame praktijkkaart/A5, met daarop tien aandachtspunten die u direct tijdens uw les kunt toepassen:

- 1 Verlaag uw spreektempo.
- 2 Spreek alle klanken rustig en duidelijk uit.
Een NT2'er kent bepaalde klanken niet (zoals bijvoorbeeld eu, ui, oe). Als u te snel spreekt, hoort hij het verschil niet tussen bijvoorbeeld keuken, kuiken en koeken.
- 3 Spreek correct Nederlands.
Dus niet: Jij mij begrijpen?
- 4 Benadruk belangrijke woorden in de zin.
- 5 Gebruik geen complexe woorden, spreekwoorden of uitdrukkingen.
Dus niet: 'Houd daar rekening mee; of: 'Bij de pakken neerzitten'.
- 6 Gebruik enkelvoudige & actieve zinnen.
Dus niet: Ik heb je gezegd dat, als je je huiswerk niet maakt, ik je dan ook niet verder kan helpen.
Maar: Je hebt je huiswerk niet gemaakt. Ik kan je nu niet helpen.
- 7 Gebruik symbolen, plaatjes, tekeningen.
- 8 Gebruik uw handen en voeten om uw zinnen en woorden duidelijker te maken.
- 9 Stel open vragen om erachter te komen of de student begrepen heeft wat u heeft gezegd.
Dus niet: Begrijp je me?
Maar: Kun je herhalen wat je nu moet doen?
- 10 Verbeter niet alles expliciet; fouten kunt u verbeteren door zinnen op de juiste wijze te herhalen.
Zegt de student bijvoorbeeld: 'Eerst ik ging mijn werkkleding aantrekken.'
Dan zegt u: 'Oh dus eerst ging je je werkkleding aantrekken.'

2 Inbedding in de praktijkles: vijf tips

Het leren van woordenschat staat uiteraard niet op zichzelf, maar is ingebed in de praktijkles. Met een paar eenvoudige tips zorgt u er als docent voor dat de nieuwe woorden die u aanbiedt nóg beter beklijven. Zo helpt u NT2-studenten met:

- 1 Een duidelijke structuur; geef elke les dezelfde opbouw, maak dit visueel en zet het programma in eenvoudig Nederlands op het bord zodat u er tijdens de les naar kunt verwijzen.
- 2 Visuele ondersteuning; laat foto's en illustraties zien en deel informatie uit op papier.
- 3 Activerende werkvormen, bijvoorbeeld beweging of het prikkelen van de zintuigen; laat studenten tijdens de kookles bijvoorbeeld ruiken aan kruiden.
- 4 Het gebruik van gebaren; spreek met de studenten vaste gebaren af voor bijvoorbeeld 'samenvatting', 'pauze', 'gezamenlijke instructie' of zelfstandig lezen'.
- 5 Consistent gebruik van woorden; blijf hetzelfde woord gebruiken. Zeg bijvoorbeeld niet vandaag 'papiertje', morgen 'A4-tje' en overmorgen 'blaadje'.

Wat kan Bisbee voor ú betekenen?

Bisbee heeft alle expertise in huis om het NT2-onderwijs aan anderstaligen, al dan niet in het kader van NPO, op uw school vorm te geven. Dit doen we als volgt:

- Bisbee leidt haar eigen NT2-docenten op én kan uw (NT2-)docenten coachen en begeleiden waardoor zij beter uitgerust zijn om in te spelen op de problematiek van de NT2-studenten binnen een reguliere klas.
- Bisbee kan de voorwaarden scheppen voor goed onderwijs, ondersteuning en begeleiding van anderstalige studenten op uw school; van methode tot toets, van training tot didactiek met maatwerkprogramma's gericht op onder andere taalachterstanden.
- Bisbee weet hoe zij door middel van 'Drieslag Taal' de verbinding tot stand kan brengen tussen de NT2-lessen, de lessen Nederlands en de praktijk- en AVO-lessen en kan hiervoor (incompany)trainingen organiseren.
- Bisbee helpt uw school om uw eigen beleid en visie te ontwikkelen ten aanzien van de vraag: hoe kunnen we de NT2-studenten op ónze school het beste helpen?

Wilt u meer weten?

Wilt u weten wat wij voor u/uw school kunnen betekenen? Neem dan contact met ons op en stuur een e-mail naar info@bisbee.nl.

CASUS: Praktijkschool Uithoorn

Praktijkschool Uithoorn heeft 30 tot 35 leerlingen die Nederlands niet als moedertaal hebben. In hun lessen zien vak- en AVO-docenten dat deze leerlingen moeite hebben met de taal. Hebben leerlingen op het praktijkonderwijs sowieso veel ondersteuning nodig, voor NT2'ers, die de Nederlandse taal minder machtig zijn, geldt dat eens te meer. 'Hoe kunnen wij hen als docent helpen?' Met die vraag kwam Praktijkschool Uithoorn eind 2020 naar Bisbee. Naar aanleiding hiervan hebben we beleid ontwikkeld voor het inrichten van het NT2-onderwijs, hebben we de NT2-docent begeleid én hebben we een training opgezet voor vak- en AVO-docenten die lesgeven aan anderstaligen. In eerste instantie voor Praktijkschool Uithoorn, maar mét het oog op scholen en mbo's die tegen hetzelfde probleem aanlopen. En die we ook graag adviseren en ondersteunen.

Onze aanpak

Concreet hebben we eerst, in overleg met de praktijkschool, vastgesteld wat zij zelf al doet. Ook zijn we nagegaan welk taalniveau de NT2-leerlingen hebben. Op basis hiervan hebben we het NT2-onderwijs vormgegeven en vastgesteld welke extra ondersteuning nodig is.

1 Wat de school zelf al doet

- Praktijkschool Uithoorn heeft een eigen NT2-docent die NT2-lessen geeft. Anderstalige leerlingen krijgen anderhalf uur per week NT2-les.
- Ook is er een docententeam dat de NT2-docent ondersteunt. De vakdocenten in dit team verzamelen tijdens hun lessen input voor de NT2-docent. Hiermee kan zij de leerlingen vervolgens helpen tijdens de NT2-lessen.

2 De NT2-leerlingen waar het om gaat

Alle anderstalige leerlingen hebben eerst een online toets gemaakt waarbij zowel lezen als luisteren werden getest. Uit de test bleek dat 50% van de NT2-leerlingen qua luisteren op A1-niveau zit en 50% op A2-niveau – dit is het niveau van iemand die het inburgeringsexamen heeft gedaan.

Ten aanzien van de vaardigheid *Lezen* zit 60% op A1-niveau; maar 40% haalt zelfs dit A1-niveau niet.

Complicerende factor is dat er tussen de NT2'ers onderling veel niveaoverschillen zijn. Zo is er op Praktijkschool Uithoorn een groep leerlingen die nog maar heel weinig woorden kent. Met deze leerlingen moet je als NT2-docent veel oefenen en woorden inslijpen via spelletjes, online oefeningen en het schrijven van stukjes. De middengroep heeft een grotere woordenschat en begrijpt dus ook meer, zodat het lijkt alsof ze al goed Nederlands kennen. Het maken van een goede zin is echter lastiger dan ze vaak zelf denken. Met hen oefen je vooral het maken van korte zinnen, bijvoorbeeld bij het maken van een Powerpoint. De leerlingen met het hoogste taalniveau zijn, opvallend genoeg, de moeilijkste groep als het gaat om NT2-onderwijs. Bij hen speelt de vraag of er wellicht nog andere leerproblemen zijn. Motivatie is hier ook een issue; de leerlingen denken zelf dat ze al goed Nederlands spreken en verzetten zich in eerste instantie tegen de extra Nederlandse les die ze krijgen.

3 Wat wij hebben gedaan om Praktijkschool Uithoorn te helpen

Om Praktijkschool Uithoorn te helpen, hebben we in overleg met de school **4 acties** ondernomen:

a Methode voor NT2-onderwijs: Op basis van de toetsresultaten hebben we in overleg met de school twee methoden uitgekozen voor het NT2-onderwijs:

- Zebra+ voor de hogere niveaus. Deze methode bestaat uit een boek plus online omgeving met oefeningen.
- DigLin+ voor de lagere niveaus. DigLin+ is een volledig digitale methode die bijvoorbeeld ook wordt gebruikt in het alfabetiseringsonderwijs.

b Begeleiding NT2-docent: we hebben de NT2-docent ondersteund bij het inrichten van het NT2-onderwijs. Samen zijn we nagegaan hoeveel uur NT2-onderwijs er gegeven kan worden, wat de ideale groepsgrootte is en hoe de les het beste opgebouwd kan worden.

c Training voor docenten: Omdat NT2-onderwijs pas echt effectief is als de verbinding gelegd wordt met de andere praktijk- en AVO-vakken hebben we, speciaal voor de vak- en AVO-docenten van Praktijkschool Uithoorn, een training ontwikkeld met praktische tips en handvatten over taalontwikkelen lesgeven. De training duurt 3,5 uur en geeft praktische tips & tricks over hoe zij het beste hun lessen kunnen opbouwen, hoe zij de woordenschat van hun NT2-leerlingen kunnen ontwikkelen en hoe zij vakoverstijgend les kunnen geven.

d A5: Tot slot hebben we een handzame ‘praktijkaart’ (A5) ontwikkeld met praktische taaltips die de docent direct kan toepassen tijdens zijn eigen lessen.

“De grootste eyeopener voor de docenten die deelnamen aan de training was dat ze meer gingen kijken naar hun eigen taalgebruik. Ze zijn er zich bewust van dat het belangrijk is, maar het daadwerkelijk toepassen in de praktijk is moeilijker dan gedacht. Het is niet zozeer een nieuw verhaal, maar het is voor docenten nog niet zo vanzelfsprekend om het in de praktijk te brengen.”

(Corintha Apon, NT2-docent)

Aanpak Bisbee

Bij een vraag vanuit school werken we op basis van onze – bewezen – drieledige aanpak.

- 1 Eerst stellen we vast wat de school zelf al doet aan extra taalonderwijs voor haar NT2-leerlingen.
- 2 Met behulp van een online toets stellen we vast welk taalniveau de NT2-leerlingen hebben.
- 3 Op basis hiervan bepalen we welke methode voor het NT2-onderwijs het meest geschikt is, begeleiden we de NT2-docent bij het vormgeven van het NT2-onderwijs en gaan we na aan welke extra ondersteuning de school eventueel nog behoefte heeft.